

SAMUELE FURFARI

“De oorlog in Oekraïne heeft niets te maken met ons kernenergiedebat”

Samuele Furfari heeft er een rijke carrière opzitten als ambtenaar en energiespecialist bij de Europese Commissie. Daarnaast doceerde hij lange tijd ‘Geopolitiek en energiebeleid’ aan de Universit  Libre de Bruxelles. Omdat Furfari ongecomplexerd en technisch onderbouwd voorstander is van kernenergie en vraagtekens zet bij de ‘Net Zero’-overtuiging, wordt hij uit de Franstalige pers geweerd. Toch heeft Furfari nog invloed, en een breed netwerk achter de schermen. Beetje bij beetje hoopt hij het Europese energiebeleid waar hij zich zo lang voor heeft ingezet, opnieuw redelijk te kunnen maken.

“De overdreven Europese angst voor de bevolkingsgroei, leidt tot de verwerping van de groei- en vooruitgangsgedachte. En dan krijg je ‘Net Zero’, de gedachte dat de mens niets mag uitstoten of niets mag veranderen aan de natuur.” Legt u eens uit...

“Het einde van het communisme in Europa heeft ertoe geleid dat een ander geloof de vrije markt moest gaan bekampen. V  r 1989 waren er in veel Europese landen sterke communistische partijen. Die partijen en hun sympathisanten zijn door de val van het communisme vernederd. Zij konden niet verkroppen dat de ‘vrije markt’ gewonnen had. Het communisme kon dus niet meer gebruikt worden om de markt te bekampen, want het was politiek en moreel failliet na de ineenstorting van de Sovjet-Unie. Er waren dus nieuwe argumenten tegen de vrije markt nodig.”

“Het lag in de lijn der verwachtingen dat links met het ecologische argument aan zou komen draven. Het argument dat ‘de vrije markt niet onbepaald kan groeien’. Links heeft het communisme vervangen door ecologisme, dat op een andere manier voorhoudt dat de vrije markt tot de catastrofe leidt.”

“Een andere hoofdreden voor de groeiende invloed van het ecologische gedachtegoed is de religieuze omwenteling die in de jaren ‘60 is opgestart door

de hippies. De Verenigde Staten zijn tot het midden van de twintigste eeuw een christelijk land geweest. Maar halverwege vorige eeuw wilde de jeugd dat niet meer. Het christendom vervang je echter niet zomaar, dus moest men naar iets anders op zoek. Daar is dan een heiligverklaring van de natuur uit voortgekomen. Ook al houden vele mensen met sympathie voor het ecologisme vooral op een oppervlakkige manier van de natuur. Net zoals de meeste sympathisanten van het communisme ook nooit Marx hebben gelezen.”

Communisme is een materialistische leer. De communisten wisten tenminste nog dat je energiecentrales nodig had om de bevolking warm te houden en hadden weinig boodschap aan spiritualisme. Waarom dan die religieus-apocalyptische haat tegen energie, vandaag de dag?

“Tja. Het klopt dat Lenin vond dat het communisme ‘Sovjetmacht plus elektrificatie’ was. En was het niet Trotski die ervan overtuigd was dat ‘religie zou verdwijnen als Rusland over elektriciteit zou beschikken’?”

“De vrije markt teert op veelvuldig voorradige energie. Bij kernenergie zijn de mogelijkheden letterlijk eindeloos. Het communisme zag dat te laat in. Dat is een van de redenen waarom het is weggeconcentreerd. Haat voor de vrije markt en haat voor het vrijelijk beschikbaar zijn van energie als bron gaan nu hand in hand.”

“Wat ik de voornaamste oorzaak vind om te verklaren waarom het ecologisme energie zo is gaan haten, is het malthusianisme. U kent de leer van de 19e-eeuwse priester Thomas Malthus: de mens plant zichzelf sneller voort dan dat er voedsel geproduceerd zal worden. Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw vreesde een sterker wordende egalitair-ecologische beweging in landen als Zweden, dat met de onbepaalde mogelijkheden van kernenergie de mensheid dusdanig snel zou groeien dat de voedselbronnen en grondstoffen snel uitgeput zouden raken. Zeker toen Europese landen en de Verenigde Staten vanaf de jaren 1970 sterk begonnen in te zetten op kernenergie. Het malthusianse denken zie je als tegenreactie terug in de zogenaamde ‘Club van Rome’ die dacht dat tegen midden 21e eeuw de planeet de mensheid niet meer zou kunnen dragen.”

“Die malthusianse angst voor ‘de ramp’ heeft dus geleid tot een verwerping van elke groei- en vooruitgangsgedachte. En dan krijg je de ‘Net Zero’-gedachte, de gedachte dat de mens niets mag uitstoten of niets mag veranderen aan de natuur.”

Het blijft vreemd: links heeft in 1989 verloren. Hoe kan men politiek rechts dan nu zo sterk meekrijgen in het inzetten op alleen maar hernieuwbare energie? Men verplicht rechts toch niet met het pistool op de slaap om ‘Net Zero’ te ondersteunen?

“Links is niet zo zwak als u het doet uitschijnen. Linkse politiek staat bijzonder sterk in vele Europese landen, zoals Zweden, Griekenland, Italië, Frankrijk en Spanje. Ik durf zelfs zeggen dat links in Europa aan de macht is. Daarnaast heeft er zich op Europees niveau ook een ingrijpende machtsverandering afgespeeld.”

“Toen ik als ambtenaar begon bij de Europese Commissie, in 1982, waren er nog ‘hoofdamttenaren’. Zij hadden gedegen kennis over technische dossiers. Het waren vaak zeer competente mensen uit de zware industrie: ingenieurs en energiespecialisten. Energiebeleid was voor hen in de eerste plaats een technisch probleem: welke energiebron levert de meest efficiënte resultaten voor zoveel mogelijk mensen? In dezelfde tijd waren Eurocommissarissen ook nog eens diplomaten en geen politici zoals nu. Zij kenden niets van al die technische aspecten. De Commissie voerde dus gewoon uit wat de experts besloten hadden. Beleid was toen erg rationeel, gestoeld op cijfers en expertise. De besluitvorming ging ook niet zo snel, er was tijd voor reflectie.”

“Toen ik als ambtenaar begon in 1982, was beleid toen erg rationeel, gestoeld op cijfers en expertise”

“In 1993 kwam echter het verdrag van Maastricht. Dat gaf veel macht aan het Europees Parlement (EP). Van zodra dat parlement macht kreeg, begonnen politici in het Europees Parlement zich slimmer te wanen dan de hoofdamttenaren. Plots kregen specialisten van politici te horen wat er moest gebeuren, in plaats van andersom.”

“In de latere jaren ‘90 kenden de Europese instellingen de naschok van het schandaal-Cresson. Voormalig Frans premier Edith Cresson werd als Europees commissaris voor Wetenschapsbeleid genoemd in een fraudezaak, wat in 1999 uiteindelijk mee leidde tot het ontslag van de voltallige Commissie onder Luxemburger Jacques Santer. Die Commissie werd toen afgezet door het EP, want het had sinds Maastricht immers de bevoegdheid om dat te doen. Daardoor zijn Europese Parlementsleden zich pas echt machtig gaan voelen.”

“Sinds Maastricht is het Europees Parlement ook enorm onderhevig aan de invloed van lobbyisten, die voorheen

“ALS WE ONBEPERKT AUTO’S WILLEN OPLADEN, MOETEN WE DE BESTAANDE KERNCAPACITEIT VAN BELGIË VERDUBBELEN. TWEE KERNCENTRALES ZIJN IN DAT LICHT BELACHELIJK”

CHEMISCH INGENIEUR, DOCTOR EN DOCENT

naar de Commissie gingen om hun verhaal te doen, waar ze echter geconfronteerd werden met ambtenaren die hun dossiers goed beheersten. Politici zijn veel makkelijker te beïnvloeden. En in ons huidige tijdsbestel, waarin politici dus niet durven zeggen dat ook fossiele brandstoffen nodig zijn, is de invloed van de groene lobby's het grootst."

De overdreven Europese angst voor de bevolkingsgroei, leidt tot de verwerping van de groei- en vooruitgangsgedachte

Zijn de olie- en kernenergielobby's dan zo zwak geworden?

"Er is meer aan de hand. Waarom zou de traditionele energie-industrie nog veel tijd en moeite steken in de Europese instellingen wanneer de toekomst elders ligt? In China en de Verenigde Staten kan je nog zaken doen, in Europa niet. Vergis u niet: de groene droom is bijna uitsluitend een Europese droom. Elders nemen overheden realistischere beslissingen. Europa heeft echt niet door dat men in de rest van de wereld allerm minst overtuigd is van 'Net Zero'. De rest van de wereld misbruikt onze naïviteit maar al te graag om gouden zaken te doen. Zo worden we in grote mate afhankelijk van andere landen."

Met Georges-Louis Bouchez is er nu wel een rechtse partijvoorzitter die kernenergie opnieuw op de agenda heeft gezet, tegen zijn eigen regering in. Wordt een nieuwe realistische generatie wakker?

"Bouchez durft inderdaad de zwijgzaamheid te verbreken. Ik bewonder zijn moed om het alleen tegen de rest op te nemen. Hij heeft het debat rond kernenergie zo opnieuw op de agenda gezet. Maar let wel: ook Bouchez durft het verhaal dat alleen de mens verantwoordelijk is voor de klimaatverandering niet tegen te spreken. Zijn manoeuvreerruimte is dus beperkt. Ik hoop dat ook Bouchez op een dag de logica zal doortrekken en zal strijden tegen het linkse klimaatdoemdenken."

"Zoals ik vaak zeg: de natuur houdt niet van een vacuüm. Na de desillusie van het communisme in 1990 bleven velen met een kater achter. Europa had het heel goed, maar zonder de strijd tegen het communisme had Europa plots geen droom meer om Europa nog beter te maken."

"Waarmee kan je de mensen nog betoveren wanneer andere grote verhalen overwonnen of vervallen zijn? Begin jaren '90, toen verschillende maatschappelijke evoluties culmineerden, was dat de strijd voor een betere omgeving. Dat is de nieuwe Europese 'raison d'être' geworden, de bescherming van de natuur. De Europese Commissie is daarop gesprongen. Gaandeweg heeft dat geleid tot een mentale gevangenis waarin het quasi onmogelijk is geworden om nog voor het verstandige gebruik van fossiele brandstoffen te pleiten."

"Vergis u immers niet: tegenwoordig kunnen we steenkool veel schoner verbranden dan in de jaren '70 en kunnen we de vervuilende restproducten ook nog eens recyclen of herwerken tot minder schadelijke stoffen. Dat is allemaal wetenschappelijk en technisch bekend. Je krijgt het echter niet meer verkocht. Het gaat zo ver dat, toen ik in 2014 een pamflet schreef ter verdediging van een verstandig gebruik van fossiele brandstoffen, ik werd geboycot door de media en genegeerd door collega's."

Concreet: welke energiemix kan vandaag onze energiebehoeften dekken zonder dat we onze omgeving al te veel vervuilen? Niemand wil immers terug naar de rokende schoorstenen zoals die van de Marly in Brussel, net zoals niemand het landschap wil volplanten met windmolens.

"Laat me eerst duidelijk stellen dat ik niet dogmatisch voor of tegen hernieuwbare energie ben, of voor of tegen fossiele brandstoffen. Elke energiespecialist zal u zeggen dat het in de eerste plaats gaat om zoveel mogelijk in te zetten op verschillende energiebronnen. Daarbinnen kunnen ook zonne- en windenergie hun plaats hebben."

"Maar wat hernieuwbare energie oplevert, is onvoldoende om aan onze huidige energiebehoeften te voldoen. Bovendien heb je eerst en vooral voldoende elektriciteit nodig om windmolens en zonnepanelen te produceren. De paradox is dat je windmolens niet kan produceren op basis van elektriciteit uit windmolens, want die wekken maar hoogstens 20 procent van de tijd voldoende energie op."

"Geen enkele energiespecialist is tegen het gebruiken van energiebronnen die efficiënter zijn dan fossiele brandstoffen of kernenergie. Maar die zaken voltrekken zich meestal op een bijzonder lange tijdsschaal. Je moet dus enkele generaties opleiden met zo'n visie. Dat gebeurt nu niet, want alles moet tegen 2050 hernieuwbaar worden, liefst sneller. Langdurige en technisch onderbouwde visies zijn vervangen door targets van politici-managers, die denken dat ze in een decennium zulke zaken kunnen veranderen."

"In het geval van 'Net Zero' heeft men niet gecijferd of die visie voldoende energie levert of geopolitiek verstandig is. Men decreeteert het gewoon. 'Net Zero' bestaat eigenlijk alleen maar omdat het Europees Parlement het wil, niet omdat

het in de realiteit gegrond is. Als men al die hoge percentages aan hernieuwbare energie moet verplichten, wil dat zeggen dat die energiebronnen niet geschikt zijn voor de energiezekerheid van een samenleving. Mochten ze voordelig en efficiënt zijn, zouden ze vanzelf hun nut bewijzen."

"Je mag natuurlijk dingen verplichten, want anders blijft de mens te lang oude technologie gebruiken. Verplichtingen betekenen ook dat de creativiteit aangescherpt wordt. Maar verplichtingen en de realiteit zijn een wisselwerking. Je kan niet alleen maar verplichten, net zoals je niet alleen maar kan afgaan op wat er nu gebruikt wordt. Je hebt een visie nodig, en die ontstaat door de wisselwerking."

"Ik benadruk dat we al geruime tijd betere technologieën hebben dan enkele decennia geleden, waardoor we nu veel zuiverder steenkool kunnen verbranden. Rookpluimen zoals van de Marly-fabrieken ten noorden van Brussel behoren tot het verleden. Maar dat is niet de perceptie van de mensen, en al zeker niet van de politici. Vergelijk ook hoe dieselwagens vroeger dikke rook produceerden en nu niet meer. Opnieuw: wetgeving en vooruitgang kunnen hand in hand gaan. Maar dat wil niet zeggen dat we diesel of steenkool zomaar moeten verwerpen."

En kernenergie?

"Kernenergie is nu al de beste basis voor onze elektriciteitsproductie en zal dat waarschijnlijk tot het einde van eeuw zo blijven. Daarnaast moet je blijven inzetten op gas om de huizen te blijven verwarmen, want dat is daarvoor de meest efficiënte bron."

Voor de groenen moeten er grenzen zijn aan de groei. 'Tant pis' als mensen daardoor kou lijden of er hongersnood is

"Kerncentrales zijn tegenwoordig niet meer de mastodonten van vroeger. Critici hebben wel een punt als ze wijzen op de enorme omvang van oude kerncentrales. Maar een reactor past straks makkelijk op een vrachtwagen, want die wordt modulair gebouwd. Je kan binnenkort je centrale dus veel makkelijker een bepaalde grootte meegeven."

"Ik was enigszins verbaasd over de beleidsverandering van Emmanuel Macron in Frankrijk. Frankrijk wil tot 14 nieuwe kerncentrales bouwen tegen 2040. Ook Roemenië, Bulgarije, Polen en Finland willen nieuwe kerncentrales bouwen. Ik

SAMUELE FURFARI

- Geboren in 1953
- Chemisch ingenieur, doctor en docent 'Geopolitiek en Energie' (ULB en ESCP Business School)
- Hoge ambtenaar voor Energiebeleid bij het Directoraat-Generaal Energie van de Europese Commissie van 1982 tot 2018
- Ridder in de 'Orde van Verdienste van de Republiek Polen'
- Auteur van vele publicaties, waaronder zijn recente boek 'Energy and Geopolitics, Volume 1: Fundamentals'

ben dus niet zo pessimistisch als enkele maanden geleden. Ook hier lijkt het tij nu te keren. Politici zijn echter bijzonder gevoelig voor gezichtsverlies, zij zullen dus nooit toegeven dat ze fout waren. Daarom dat de ommekeer zo lang op zich heeft laten wachten."

"Met de oorlog in Oekraïne beschikken de groenen over een elegante manier om hun standpunt te herzien, ook al heeft de oorlog in Oekraïne eigenlijk niets te maken met onze keuze om niet meer te steunen op kernenergie. Het was in de eerste plaats een beslissing van onze politici, in 2003 en daarna, om te denken dat we zonder konden. Het zijn onze politici die denken dat 'Net Zero' een goede oplossing is. Oekraïne, Rusland of China hebben daar weinig mee te maken. Tenzij we natuurlijk afhankelijk willen worden van andere landen. Maar goed. Ik ben dus verheugd dat we in België nu een verlening van onze kerncentrales krijgen."

"Twee centrales zijn echter onvoldoende. Hoe willen we het wagenpark elektrificeren als we niet meer kerncentrales bouwen? Als we onbeperkt auto's willen opladen - dat wil zeggen wanneer we 10 procent van de huidige verbrandingsmotoren willen vervangen door elektrische voertuigen - dan moeten we de bestaande kerncapaciteit van België verdubbelen. Twee kerncentrales zijn in dat licht belachelijk. Het is daarom noodzakelijk om de vreselijke wet van 2003 gewoon af te schaffen, want die heeft niet alleen de bedoeling om te stoppen met kernenergie, maar om die energiebron voor altijd te verbieden. Kernenergie is essentieel voor de hele wereld. Daarom is het ook in ons belang dat we ingenieurs en wetenschappers opleiden om deel te nemen aan de wereldmarkt, die nog sterk zal groeien."

CHRISTOPHE DEGREEF

KLIMAATVERANDERING

"Klimaatverandering is een natuurlijk fenomeen. Ik ga ervan uit dat de impact van de mens op het klimaat te verwaarlozen is. Groten-deels wordt een veranderend klimaat veroorzaakt door een verschil in draaiing van de aardas, door een verschil in de baan die de aarde beschrijft om de zon en door zonnecycli zelf. Mag de menselijke uitstoot van CO₂ teruggedrongen worden? Wat mij betreft wel. Maar de enige oplossing om zo weinig mogelijk CO₂ uit te stoten, is kernenergie. Maar daar wil men vaak niet van horen, want met kernenergie vreest men dat de

mensheid te snel zal groeien. Voor de groenen moeten er grenzen zijn aan de groei. 'Tant pis' als mensen daardoor kou lijden of er hongersnood is. Men is er hardnekkig van overtuigd dat de mens een parasiet is. Hij moet en zal minder consumeren."

"Voor een verandering in het debat over klimaatopwarming is het dus nog te vroeg. Als ik met mensen debatteer, dan verwijt men mij altijd dat 'mijn denkbeelden ervoor zorgen dat we CO₂ blijven produceren'. Dat klopt natuurlijk, maar ik antwoord dan altijd dat dat niet anders kan, tenzij we tegen de mensen

zeggen dat ze moeten stoppen hun huizen te verwarmen. Er is op de korte termijn helemaal geen perfecte oplossing voor het probleem van de CO₂-uitstoot. Sinds 1992 - de conferentie van Rio - is de uitstoot wereldwijd zelfs met 58 procent toegenomen. En met de huidige energiecrisis zal de uitstoot nog toenemen, want vele gascentrales worden nu wereldwijd vervangen door steenkoolcentrales omdat dat de enige optie is op korte termijn. De rest van de wereld wil zich kunnen ontwikkelen en ligt niet wakker van de CO₂-uitstoot."

Betaalt jouw ziekenfonds tandkosten tot 1.200 euro terug?

Hoofdzetel:
Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen
Tel 015 28 90 90 - www.vnz.be

Word lid van het VNZ.

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds